

Over de Jongerenhuiskamer Geuzenwijk

Op basis van interviews en gesprekken op straat
Opgetekend door Jos van Sambeek en in beeld gebracht door Henni Bunnik

Over de Jongerenhuiskamer Geuzenwijk

Colofon:

Interviews en teksten: Jos van Sambeek

Fotografie: Henni Bunnik - Perspectief in Beeld

Historische foto's: Elghazi Ghoula

Vormgeving: Diet Rademaker | Grafisch Ontwerp

Coördinatie en productie: Henni Bunnik

Drukwerk: De Bondt Grafimedia

Met dank aan:

de redactiecommissie: Elghazi Ghoula, Caroline Sarolea en Aart Jan Voogt

het Initiatievenfonds van de Gemeente Utrecht

En aan iedereen die bereid was mee te werken!

Niet alle mensen die betrokken zijn geweest bij het succes van de huiskamer, hebben we kunnen spreken. Ook hen willen we hartelijk bedanken voor al hun inzet.

Meer informatie bij het Wijkservicecentrum Noordwest van de gemeente Utrecht:
noordwest@utrecht.nl

November 2017

Op basis van interviews en gesprekken op straat
Opgetekend door Jos van Sambeek en in beeld gebracht door Henni Bunnik

De drie initiatiefnemers met burgemeester van Zanen

Met eigen handen

In dit boekje vindt u het portret van een uniek Utrechts initiatief: de Jongerenhuiskamer Geuzenwijk. Het is een groepsportret geworden en dat is terecht. De jongerenhuiskamer was het initiatief van een groep doorzetters, die in dit boekje allemaal aan het woord en in beeld komen.

Goed dat dit portret verschijnt. Het geeft een beeld van een moeilijke tijd. Een aantal Geuzenwijkers, samen met politiemensen en medewerkers van het Wijkbureau wisten dit - met eigen handen - in een goede richting om te buigen.

Niet alleen maar door die plek te creëren, de jongerenhuiskamer, waar je als jonge buurtbewoner rustig en in het volste vertrouwen je gang kon gaan. Ook door alle initiatieven, contacten en samenwerkingsverbanden waar dat mee gepaard ging. Van meubilair (afkomstig uit een naburige school) tot huiswerkbegeleiding (door vrijwilligers uit de buurt). Van pouletafel tot pc's (zelf gekocht met de opbrengst van de kantine!).

In dit boekje lees je hoe vijanden vrienden werden en van de Geuzenwijk een andere, betere buurt maakten voor iedereen. Voor mij was het een eer de initiatiefnemers te ontmoeten, zoals hopelijk blijkt uit de foto hiernaast.

Alleen al daarom hoop ik dat de Jongerenhuiskamer Geuzenwijk niet alleen iets moois zal zijn uit het verleden, maar ook - in wat voor gedaante ook - iets moois voor de toekomst.

Jan van Zanen
burgemeester

De broers voor het gesloten pand

Inleiding

De Jongerenhuiskamer Geuzenwijk was vanaf 2007 een bijzonder initiatief in de Geuzenwijk. Jongeren en later ook kinderen konden zich er op allerlei manieren vermaken. Maar ook voor huiswerkbegeleiding en advies of hulp bij problemen konden ze er terecht. De huiskamer speelde op die manier een zeer belangrijke rol: jongeren hingen veel minder rond op straat, met als gevolg dat de jongerenoverlast, die jarenlang onleefbaar hoog was, flink afnam. Ook leidde de huiskamer ertoe dat jongeren niet langer criminele wijkgenoten als hun grote voorbeelden zagen. De nieuwe rolmodellen waren mensen die in het dagelijks leven succesvol zijn omdat

ze een goede baan of eigen zaak hebben, zoals de mannen die de begeleiding van de jongens in de huiskamer voor hun rekening namen.

Sinds mei 2017 zit de huiskamer in het pand van het voormalige buurthuis Makosa dicht. Dit omdat jeugdhulpverleningsorganisatie Youké het pand heeft moeten afstoten. Een uitgebreid onderzoek naar een ander onderkomen heeft op dit moment nog niets opgeleverd, tot spijt van velen.

In dit boekje vertellen initiatiefnemers, betrokkenen, buurtbewoners, professionals en anderen hun verhaal over de jongerenhuiskamer en de periode die daaraan vooraf ging. De huiskamer heeft veel betekend voor de leefbaarheid in de buurt; rust en vertrouwen kwamen terug en met de veiligheid ging het vele malen beter, zo bewijzen ook de harde cijfers.

Minstens even belangrijk, de kansen van de jongeren uit de buurt, met al hun verschillende etnische achtergronden, zagen er veel beter uit: door de huiskamer waren ze minder op straat en konden ze zich optrekken aan andere rolmodellen dan die van de straat.

Officiële gegevens als beleidsstukken en jaarverslagen zijn niet geraadpleegd, want dit verhaal draait om wat direct betrokkenen hebben ervaren. In de buurt is het niemand ontgaan dat door de inspanningen van de initiatiefnemers, zowel uit de buurt als vanuit de gemeente en de politie, de veiligheid in de wijk enorm is verbeterd.

1. Wat aan de huiskamer vooraf ging

De Geuzenwijk, zoals de vroegere Betonbuurt tegenwoordig wordt genoemd, stond van oudsher bekend als een probleemwijk, nog voordat de eerste gastarbeiders zich er vestigden. Hun kinderen groeiden op in een buurt met een niet al te beste reputatie. Diefstal en handel in gestolen goederen waren geen uitzondering, vooral vanaf de jaren tachtig toen er op grote schaal heroïne werd gebruikt. De Geuzenwijk was naast onder meer Hoog Catharijne in Utrecht een hotspot voor gebruikers en dealers. Spelende kinderen moesten goed oppassen voor weggegooide spuiten, want die lagen overal. Ook de afkeer van veel Nederlandse bewoners tegen de komst van buitenlanders was groot. Varkenskoppen werden opgehangen aan te huur staande woningen om buitenlanders af te schrikken.

< Roela onder afdak, wijst kogelgaten aan

De oude betonnen woningen waren in de jaren tachtig gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Dat gebeurde later ook op de plek waar vroeger het Noorderbad stond. Het pleintje aan de Van der Marckstraat was de verzamelplek voor de jeugd in de wijk. Jeugd die voornamelijk bezig was met rondhangen, tot diep in de nacht, luidruchtig en hinderlijk tot intimiderend. Er werd rondgescheurd met (gestolen) auto's en scooters, gevaarlijke stunts met illegaal vuurwerk werden uitgehaald, er waren harde confrontaties met klagende buurtbewoners. Sommigen durfden hun huis niet meer uit omdat ze ernstig werden bedreigd of waren mishandeld. Op één nacht gingen ooit de ruiten in van zeven huizen omdat de daders dachten dat de bewoners meldingen deden bij de politie. Ook gingen er regelmatig auto's in rook op.

De overlast liep in de jaren negentig zo uit de hand dat de politie in bepaalde gevallen geen aanhoudingen meer aandurfde in de wijk. De toestanden in de Geuzenwijk doken steeds vaker op in het nieuws, van lokaal tot landelijk. De KRO stationeerde zelfs een journalist in de wijk, die een jaar lang in verschillende televisieprogramma's liet zien wat er in de wijk aan de hand was. Uiteindelijk besloot de politie tot de inzet van het zogenoemde Asterix-team. Keiharde repressie was het uitgangspunt omdat dat gezien werd als de enige oplossing. Het hielp maar er was meer nodig.

2. De initiatiefnemers

Het was in die tijd dat de initiatiefnemers van wat later de Jongerenhuiskamer Geuzenwijk werd, de koppen bij elkaar staken om een omslag te maken in de wijk. We noemen er hier drie, alle drie bewoners van de wijk: de broers Elghazi (1969) en Issa (1980) Ghoula en Rachid Habchi (1981). Elghazi staat vooral bekend als Roela en dus noemen we hem in dit verhaal verder ook Roela. Roela is in Marokko geboren en kwam rond zijn tiende naar Nederland. Issa is Utrechter van geboorte. De broers maakten deel uit van een gezin met elf kinderen en kwamen in 1984 in de toen net vernieuwde Betonbuurt wonen. Vader werkte als metaalarbeider bij onder meer de Demka en was voorzitter van de Assoenna moskee. Diens vader en voorvaderen tot 500 jaar terug waren stamhoofden in het Rif-gebergte. Ook Rachid komt uit een groot gezin en is geboren in de Geuzenwijk. Daar maakte hij in 2000 een enorme tragedie mee. Zijn 5-jarige zusje Yasmina werd dat jaar om het leven gebracht door een gestoorde buurjongen van 14. Het maakte een onuitwisbare indruk op het gezin en zeker ook op de toen 18-jarige Rachid.

De drie initiatiefnemers Roela en Issa Ghoula en Rachid Habchi

Roela

"Ik heb de lts niet afgemaakt en kwam terecht tussen wat oudere jongens, die door niemand in de gaten werden gehouden. We keken op tegen die jongens met hun dure auto's. Als jochie ging je met ze op stap, je ging met ze zwemmen en kreeg patat van ze. Dat ze zo crimineel waren, had je als puber niet echt goed door. Maar op een bepaald moment vind je het niet leuk dat je alles krijgt; je gaat je schamen dat ze alles voor je betalen. Dan ga je meedoen en je eigen geld binnenhalen, dat gaat heel geleidelijk. Zo werkt het trouwens nog steeds. Het begon met dingen als diefstal van fietsen, toen brommers, later motoren en auto's. Weer later drugs dealen en inbreken in huizen en bedrijven. Op den duur werd het dagelijks werk. In het begin vroeg je je nog wel eens af wat je mensen had aangedaan. Ik heb wel eens per ongeluk medicijnen meegenomen bij een inbraak en die later door de brievenbus terug bezorgd.

Van de criminele dingen die ik deed heb ik nooit genoten. Soms, als je er doorheen zat en geld nodig had, dan dacht je: ik heb er schijt aan, en dan deed je toch weer wat. Het was een hele slechte eigenschap van me. Ik wist ook dat mijn ouders onder mijn criminele gedrag leden want ik

woonde in die tijd nog thuis. Ze hebben van alles geprobeerd om me te corrigeren en ik heb ook meerdere keren in opvangprojecten gezeten. Sinds ik zelf kinderen heb, besef ik pas goed wat ik ze heb aangedaan.”

Roela heeft in totaal bijna vijf jaar in de gevangenis gezeten, ook voor enkele geweldsmisdrijven. De kogelgaten van de keer dat hij in de Jacob Simonsz de Rijkstraat op iemand heeft geschoten kan hij nog altijd aanwijzen. Het slachtoffer kwam er vanaf met een schampschot en Roela zat er twee jaar voor vast, nadat hij zichzelf had aangegeven. Na de laatste gevangenisstraf van twee jaar kapte hij met de criminaliteit omdat hij er moe van was om altijd op zijn hoede te moeten zijn. Maar ook op aandrang van zijn oudere broers die hem vanuit hun geloof overtuigden dat hij fout bezig was.

“Ik kan niet terugdraaien wat ik heb gedaan maar wel wat terug doen”, bedacht hij in 1997 toen hij de criminaliteit vaarwel zei en besloot zich te gaan inzetten voor een betere wijk. Hij ging weer naar school en liet zich opleiden tot stukadoor en later tot computertechneut. Daarna werd hij, ondanks zijn strafblad, ook nog beveiliging; wijkagent Freek de Ridder had een aanbevelingsbrief voor hem geschreven.

Sinds 2006 werkt Roela als groepsleider van jongens met gedragsproblemen.

Issa

“Issa is hetzelfde als Jezus en ik ben ook op 25 december geboren. Toen ik nog een hele grote baard en lang haar had, noemde iedereen me ook Jezus. Maar als jongere in de Geuzenwijk was ik geen Jezus. We hebben veel gekloot met de politie en reden op opgevoerde scootertjes. Jongens die goed konden vechten of die in gestolen auto's rondreden en die de politie dolden, dat waren helden voor mij. Na schooltijd hingen we alleen maar rond met groepen jongens. Het werd vaak als overlast ervaren. Ik was ook vaak luidruchtig maar ik snapte niet dat mensen dat als overlast ervoeren. Waar hadden ze dan last van, waar bemoeien die mensen zich mee? Laat me lekker staan, ik woon hier toch ook in de wijk! Nu begrijp ik wel dat als ik 's avonds onder een balkon van iemand sta die morgen moet werken, diegene daar last van heeft. We leefden in een andere wereld. Er was geen contact. Tegenwoordig heb ik met de mensen met wie ik toen oorlog had wel contact. Sommigen komen hier in mijn zaak over de vloer.

Van Roela kreeg ik vroeger geld en ook een scooter. Dat was makkelijk. Als ik dat niet had gehad, was ik misschien ook wel gaan pikken maar het was niet nodig. Wat ik heel mooi vind van Roela is dat hij niet wilde dat ik en andere jongens

“Ik was geen lieverdje en heb van alles gedaan wat ik beter niet had kunnen doen.”

“Na schooltijd hingen we alleen maar rond met groepen jongens.”

van mijn leeftijd, mee gingen doen met wat hij en de mensen om hem heen deden. Hij stuurde ons weg. Maar ik was geen lieverdje en heb van alles gedaan wat ik beter niet had kunnen doen. Ik had, net als iedereen, de pest aan de politie. Wij konden nooit iets goed doen, kregen continu bekeuringen en dat maakt het niet makkelijk.”

Issa is inmiddels eigenaar van motorzaak Tweewielers Noord aan de Van Egmondkade in Zuilen. Waar hij vroeger vooral bekend was van filmpjes waarin hij stuntte met scooters, zijn het nu de filmpjes met reviews van motoren. Ook haalde hij het nieuws met de door hem opgerichte Moslim Motorclub Nederland en zijn plan om met de motor op Hadj naar Mekka te gaan.

Ismael Karaca (14)

“Ik kwam best wel lang in de huiskamer en meestal iedere dag. Ik voetbalde er iedere vrijdag en ik zag er mijn vrienden. Het is zonde dat de huiskamer dicht zit. Ik loop me nu wel eens te vervelen. Veel kinderen zitten nu thuis of ze hangen rond met kinderen die slechte dingen doen en dat gaan ze zelf dan ook doen.”

Rachid

“Ik was in de tijd dat mijn zusje vermoord werd, werkloos; ik moest van school toen ik geen stage kon vinden tijdens mijn opleiding tot automonteur. Ik hing altijd rond in de Geuzenwijk. Alles wat slecht was, was in die wijk vindbaar. Er werd grof geld verdiend in de criminaliteit. Als kind groeide je op een manier op, die totaal anders was dan kinderen buiten de wijk. Kinderen schraapten van witte en bruine stenen gruis en daar maakten ze nep-bolletjes cocaïne en heroïne van. Niet om te verkopen maar om de verslaafden te foppen. Dan zag je een verslaafde die bolletjes oppikken, dat was een manier om jezelf te vermaken. Je hebt een totaal vertekend beeld van de werkelijkheid. Het was een hele harde tijd. Ik ben niet crimineel geworden maar heb wel eens klappen gehad. Ik kende ook veel jongens die je boef kon noemen, ook jongens die later nog carrière in de misdaad hebben gemaakt. Maar je stond tussen de jongens omdat je het ook leuk en gezellig vond. Je had ook niets anders, het was je buurt nu eenmaal. Ik kende de politie alleen van dat ze achter me aan zaten of me aanhielden terwijl ik niks gedaan had. Ik had in die tijd echt haat naar de politie. Ik snapte ook niet dat de buurt zo’n slechte naam had want het was vooral de generatie boven ons, waarmee het echt fout was gegaan.”

*“Alles wat slecht was,
was in die wijk vindbaar.”*

Rachids kijk op de wereld veranderde nadat hij Peter Gieling leerde kennen. Gieling was als familierechercheur degene die vanuit de politie de contactpersoon was voor het gezin Habchi en Rachid was als oudste zoon het aanspreekpunt in het gezin tijdens en na het onderzoek naar de moord op Yasmina. Gieling moedigde hem later aan om bij de politie te gaan werken. Rachid reageerde met 'hoezo, wie ben ik om bij de politie te gaan werken, een Marokkaan uit de Geuzenwijk?' Maar Gieling bleef aandringen; Rachid solliciteerde en werd bij cameratoezicht van de politie aangenomen. Hij leerde de politie daar van een heel andere kant kennen en de afkeer maakte plaats voor respect voor politiemensen, gewoon omdat hij door de camera's zag wat agenten presteerden om mensen te helpen.

Dat leidde ertoe dat hij het initiatief nam om een aantal jongens in de buurt aan te spreken. "Ik wilde graag voor verandering zorgen in de wijk. Ik ben toen met een aantal jongens in gesprek gegaan, jongens die bereid waren het verschil te maken onder wie Issa en Roela. Zij waren in staat om een groep mee te krijgen. Ik zei: luister, als wij niks gaan doen dan zal deze wijk blijven zoals die is. Maar ook intern bij de politie moest wat gebeuren. Ik verbaasde mij erover dat iedereen adviseerde over de moeilijke jeugd maar aan de jongeren om wie het ging werd niets gevraagd. De gemeente was in die tijd ook erg terughoudend en wilde eigenlijk niet meewerken want de jongeren waren bestempeld als onhandelbaar. Later kon ik van het cameratoezicht overstappen naar de Geuzenwijk om er met jongeren aan de slag te gaan."

Rachid werkt tegenwoordig als landelijk projectleider bij de Nationale Politie. Hij houdt zich daar bezig met de verbetering van de relatie tussen politie en bevolking, op basis van de ervaringen die hij opdeed in de periode dat hij zich inzette in de Geuzenwijk. Zijn uitgangspunt daarbij is dat de politie vooral betrokkenen zelf moet betrekken bij het oplossen of voorkomen van problemen.

Yassin Yan

"Ik kwam iedere maandag, woensdag en vrijdag in de huiskamer. Gewoon praten met mensen en spelletjes doen. Ik mis het heel erg."

3. Het keerpunt

Het initiatief leidde tot een keerpunt in de overlastgeschiedenis van de Geuzenwijk. Roela, Issa en Rachid spraken met de jongens in de wijk af dat ze elkaar voortaan zouden gaan aanspreken op overlast. Doe je brommer 'ns uit of schreeuw niet zo hard op straat. Dan hoeft de politie dat niet meer te doen. En als er toch misstanden waren, dan werd dat besproken in een maandelijks overleg met de politie. Wijkagent Halil Yavuz speelde daarin een belangrijke rol. De jongens kwamen ook zelf met voorstellen, bijvoorbeeld om 's avonds na 7 uur van het pleintje aan de Van der Marckstraat naar het Klokkenveld aan de overkant van de Marnixlaan te gaan, naar een plek waar de huizen op veel grotere afstand staan.

Resultaat van de eerste ontwikkelingen was een halvering van het aantal meldingen van overlast in 2006. Dat heeft er zeker toe bijgedragen dat er in 2007 een onderkomen voor jongeren uit de buurt geregeld werd in de leegstaande kantine van DOS.

*Elkaar aanspreken op overlast:
“Doe je brommer 'ns uit of
schreeuw niet zo hard”.*

Yvonne Wijnbergen

“Het was hier een tyfuszooi maar ik had er geen last van. Je kan wel merken dat de jongerenhuiskamer dicht zit want er hangen nu weer jongens op straat.”

4. De huiskamer

De jongeren konden daar uiteindelijk een half jaar terecht en gingen de ruimte zelf beheren. De kantine, die toen nog niet jongerenhuiskamer heette, was iedere dag open en trok soms wel dertig bezoekers per dag, jongens die dus geen overlast meer veroorzaakten op straat. Ze deden er spelletjes, maakten hamburgers en amuseerden zich onder elkaar, zonder tussenkomst van professionals. Ze waren trots en zuinig op hun buurthuis want 'het is van ons'.

In dat eerste jaar van de jongerenhuiskamer daalde het aantal overlastmeldingen in de wijk verder tot uiteindelijk 70 procent. De politie kreeg steeds meer geloof in de jongens en later de gemeente ook. De hele wijk was erbij betrokken en er werden goede afspraken gemaakt. En als er toch nog iets mis was of een aanhouding moest plaatsvinden, dan werd het ook altijd goed uitgelegd.

Menigeen verkoos een niet-criminele toekomst en verdient inmiddels een eerlijke boterham

De kantine draaide geheel zelfvoorzienend, alleen de huur werd betaald door de gemeente. De jongens verkochten zelfgemaakte hapjes en van de opbrengst werden dingen als een pouletafel gekocht. Later kwamen er ook pc's.

Toen de kantine gesloopt werd, konden de jongeren tijdelijk terecht in de leegstaande kledingwinkel van Marbus aan de Van Hoornekade en weer later in de leegstaande huisartsenpost aan de Nicolaas Ruychaverstraat. Mitros en de gemeente betaalden de huur. Later konden ze terecht in het voormalige pand van Makosa. Van jeugdhulpverleningsorganisatie Youké konden ze de ruimte gebruiken zonder betaling.

Een deel van de ruimtes werd als huiskamer ingericht en zo ontstond ook de naam Jongerenhuiskamer Geuzenwijk. In andere ruimtes werd later onder meer huiswerkbegeleiding gegeven door vrijwilligers en bijvoorbeeld ook voorlichting over de gevaren van vuurwerk. Een schooldirecteur had de meubels beschikbaar gesteld, die door de politie met een bus werden opgehaald. Er kwamen veel jongeren op de activiteiten af en er werden ook uitjes en

sportactiviteiten georganiseerd. Maar de jongens werd ook geleerd hoe ze zich in de wijk horen te gedragen.

Het ging vooral om jongens tussen de 10 en 15 jaar. Ze kregen in de huiskamer met heel andere boegbeelden te maken dan hun voorgaande generaties. Met andere woorden: het waren nu niet meer de criminelen, tegen wie ze opkeken maar geslaagde mensen met een goede baan of een eigen zaak. Maar soms ook voormalige criminelen, die niet wilden dat de jongens hetzelfde pad op zouden gaan als zij vroeger.

Overigens waren ook de boeven uit de wijk welkom in de jongerenhuiskamer. Roela nam ze op sleeptouw en liet ze klussen doen. Dat bleken ze te waarderen want op een gegeven moment gingen ze er zelf om vragen en vanaf zo'n moment gaat het dan vaak de goede kant op, aldus Roela. Menigeeen verkoos een niet criminele toekomst en verdient inmiddels een eerlijke boterham. Voor jongeren, die zich niet wisten te gedragen in de huiskamer, gold geen pardon. Ze mochten er niet meer in maar werden nog wel op straat in de wijk aangesproken door vooral Issa en Roela.

“We kregen schoorvoetend en met vallen en opstaan vertrouwen in elkaar.”

5. Handhaving niet genoeg

Arthur Barendse, voormalig wijkchef politie Noordwest

“Ik kreeg in eerste instantie met de Geuzenwijk te maken als groepschef van het Asterix-team. De situatie was toen zo dat als de politie bij een melding de wijk in ging er een tweede wagen achteraan moest. Dit om te voorkomen dat de eerste wagen gesloopt zou worden als die geparkeerd stond. Ik had voor die tijd in Amsterdam al heel veel meegemaakt qua verstoringen van de openbare orde maar dit was nieuw voor mij. Dat je in die tijd een volksopstand kreeg als je iemand in de Geuzenwijk wilde aanhouden, dat de hele buurt zich tegen de politie keerde. Asterix had als doel ‘de vlag veroveren in de wijk’. We stonden regelmatig met zijn tweeën tegen veertig, vijftig jongeren. Ze jouwden en scholden je uit. Het was eigenlijk onwerkbaar. We hadden heel vaak de hondengeleiders hard nodig. In de praktijk betekende Asterix ‘pakken wat je pakken kan’. Elke dag laten merken dat wij de baas zijn in de wijk. Met je voorwiel net over de streep bij een rood stoplicht? Bekeuring!

Met vallen en opstaan ging het veroveren van de vlag best goed. Ik geloof ook nog steeds dat als het niet goedschiks kan, het dan maar kwaadschiks moet. Maar in die tijd ben ik er wel genuanceerder over gaan denken. Want repressie lost alleen tijdelijk iets op, daarna moet je samen met buurtbewoners en professionals gaan verbinden. Dat zijn

Henkie

“Een wout, een wout”, schreeuwt een man de winkel van Issa in, vanaf zijn scooter, met kind op schoot. Henkie blijkt een oude bekende van Arthur Barendse en hij was vroeger letterlijk onnavolgbaar op zijn scooter. Henkie vertelde dat hij goede herinneringen had aan de wilde tijd: lekker dollen met de politie. Nu werkt hij hard voor zijn geld, als dakdekker. En is daar tevreden mee. Hij voelt nu ook zijn verantwoordelijkheid voor zijn vrouw en twee kinderen.

we toen ook gaan doen. Rachid Habchi was een van de mensen die in die tijd opstond, en ook wijkagent Rogier Conradi. Ze zorgden dat er gepraat ging worden met de jongeren in de buurt. Ik was toen net wijkchef van Noordwest. We praatten in Makosa, onder andere met jongens die bij de laatste jaarwisseling min of meer betrokken waren geweest bij vernielingen aan het buurthuis. Ik herinner me de spanning rond die bijeenkomst nog. Ik vroeg me nog af wat de pers zou schrijven als die zou weten met welke jongens wij aan het praten waren: veel jongens met een strafblad voor niet de minste vergrijpen. We hadden er echt op uit kunnen glijden. Bij het eerste gesprek werd al snel duidelijk dat de jongeren zich vaak onheus bejegend voelden door ons. Ik heb toen beloofd dat ik klachten daarover altijd met mijn collega's zou bespreken. En dat heb ik ook gedaan. Want wat voor boef je ook bent, je hebt recht op een correcte bejegening. Dat heeft me later intern heel veel gedoe opgeleverd. Met als dieptepunt dat een collega mij indringend aankeek en vroeg: aan welke kant sta jij eigenlijk? Dat was heel heftig.

Bij het tweede gesprek dat we met de jongens hadden konden we al afspraken maken. In ruil voor een betere bejegening zouden ze 's avonds na zeven uur verkassen van het Van der Marckpleintje naar het Klokkenveld langs de Marnixlaan. En het werkte. We kregen schoorvoetend en met vallen en opstaan vertrouwen in elkaar. De confrontaties bleven uit, de tweede auto hoefde niet meer mee de wijk in, autokraken daalden met wel 50 of 60 procent en ook de jeugdoverlast daalde als een raket. En dat was nog ver voor de jongerenhuiskamer opening in de oude DOS-kantine.

Toen burgemeester Brouwer voor het eerst op bezoek was in de huiskamer, zag ik dat als de kroon op wat ik persoonlijk bereikt had. Van keihard boevenvangen naar verbinden. Maar het was ook een kroon op het werk van de jongens en Lenneke Berkhout van de gemeente. Zonder een van die drie partijen was het nooit gelukt. En ik weet ook zeker dat als wij toen niet

zo goed in verbinding waren geweest met de jongeren in de Geuzenwijk, de rellen in Ondiep veel groter zouden zijn geweest. Dat waren de rellen die in 2007 uitbraken nadat een agent een dodelijk schot had gelost waarbij een buurtbewoner om het leven kwam. We hebben die avond contact gehad met de jongens en gezegd dat ze niet Ondiep in moesten trekken. En dat hebben ze toen ook niet gedaan. Anders was de puinhoop nog veel groter geweest. Ik ben er ook voor 100 procent van overtuigd dat alles wat er toen in de Geuzenwijk gebeurde ervoor gezorgd heeft dat minder jongens in de criminaliteit zijn beland. Ik heb ontzettend goede herinneringen aan mijn tijd daar en het heeft mijn kijk op de wereld ook echt veranderd.

Toen ik weg was uit de wijk, heb ik mijn motor in onderhoud gedaan bij Issa. Mooi hè, dat je jaren later zo veel vertrouwen hebt in iemand waar je ooit dagelijks achteraan zat. Ik vind het een uniek en bijzonder verhaal.”

“Repressie lost alleen tijdelijk iets op, daarna moet je het samen doen met buurtbewoners en professionals.”

Hilda en haar kleindochter Cilia

“Je ziet steeds meer jongens op straat, ze gaan zich vervelen. Het is echt jammer dat de huiskamer dicht zit, alles wordt van die jongens afgenomen. Het zwembad is al lang weg, de speeltuin was top en daar is nu ook niks meer aan want boven de 14 mag je er niet meer in.”

Wijkagent Freek de Ridder

“Ik ken de Geuzenwijk sinds ik in 2006 in district Utrecht Noord ging werken en in 2008 werd ik er wijkagent. Ik moest van nul af aan mijn contacten opbouwen want er was geen overdracht geweest. De jongerenhuiskamer was toen net begonnen, het begin van de verandering was er al, de hele slechte periode met grote overlast en schietpartijen was al achter de rug. Ik leerde al snel Roela en Issa Ghoulia kennen. Rachid Habchi sprak ik wekelijks, die regelde voor de jongerenhuiskamer van alles achter de schermen, van meubilair tot computers. Het eerste contact met Issa was niet echt geslaagd. Ik had hem aangehouden omdat hij een lamp uit een slooppand had meegenomen, die hij nodig had voor de jongerenhuiskamer. Een lamp die anders in een container was beland. Achteraf gezien had ik er wel begrip voor.

Roela en Issa zijn heel belangrijk in de wijk. Roela heeft zelf het hele traject doorlopen, van straatjongen tot crimineel tot een normaal leven met werk en een toekomstperspectief. Issa heeft een motorzaak. De broers zijn nu echte voorbeelden in de wijk en het zijn niet meer de jongens met crimineel geld en dure auto's en gympen, die het voorbeeld zijn. Nu zien ze dat je met hard werken ook aanzien en geld kan verdienen en een goed leven kan leiden. Roela en Issa hebben dat in de wijk gebracht en zijn voor heel veel jongens een voorbeeld.

“Nu zien ze dat je met hard werken ook aanzien en geld kan verdienen.”

Ibrahim Diallo (11)

“Het was erg gezellig en er was veel te doen: Playstation, computer, zaalvoetbal. Het is nu saai. Ik ben nu vaak hier om te voetballen. Er zijn nu soms vechtpartijen. Als de huiskamer weer opengaat wordt de buurt stukken beter.”

Hun belang werd ook duidelijk na de jaarwisseling 2013/2014. De situatie liep daar na een brandje in een ondergrondse container totaal uit de hand. Ik was er niet bij want ik had elders ME-dienst maar er waren verder ook geen agenten die de buurt en de bewoners kenden, zoals ik dat deed. Roela en Issa

baalden zo van het politieoptreden dat ze een tijd lang de brui gaven aan hun activiteiten en dat merkte je in de wijk. Een aantal jongens voelde het aan en die jongens namen de ruimte die ze hierdoor kregen. Het werd onrustig in de buurt en de criminaliteit nam gelijk toe, dat kon je aan de cijfers zien. De periode duurde bijna drie maanden. Op een bepaald moment gingen de ruiten van een leegstaande woning in. Toen heb ik Roela aangesproken. Ik zei dat ik de daders echt wel ging pakken maar liet hem ook weten dat het niet goed was, wat er in de wijk aan de hand was. Later hoorde ik dat hij een van de daders een wijkverbod had gegeven. Gewoon van: jij mag hier niet meer komen. Vanaf dat moment was het weer stil. Als Roela zegt dat het klaar is, dan is het ook klaar. Ik heb Roela ook gebruikt bij de vermissing van een meisje, waarbij iemand uit de wijk betrokken zou zijn. Via zijn netwerk waren we er heel snel uit. Het meisje zou binnen een half uur op het politiebureau zijn en zo gebeurde het ook. Mensen vertellen Roela dingen die ze mij niet vertellen want Roela heeft het aanzien en het vertrouwen in de wijk.”

“De broers zijn nu echte voorbeelden in de wijk.”

6. Rondje door de buurt

Roos van de patatzaak

“In de jaren negentig was het heel erg in de wijk, gewone klanten durfden hier niet meer te komen. We hebben veel angst gehad maar ermee ophouden, dat wilde ik niet. Ik werk hier nu veertig jaar en ik laat iets wat mijn vader en moeder hebben opgebouwd niet zomaar gaan. Maar het heeft me wel mijn gezondheid gekost. De jongens kwamen dagelijks in de zaak, we hadden toen een dubbele omzet. Ik denk dat we eind jaren negentig de eerste cafetaria waren met halalproducten. Issa was toen een ellendeling. Hij was een van de vele jongeren die rond het pleintje hingen. Als ze aan het klieren waren geweest moest ik het niet in mijn hoofd halen om zijn vader erbij te halen want dan zouden al mijn ruiten eruit gaan. Roela was iemand op wie je een beroep kon doen als er problemen waren. Ik wist dat hij in die tijd crimineel was maar Roela kon toch wat voor mij en de buurt betekenen. Tegenwoordig is het eerste waar ik bij Issa en Roela aan denk veiligheid, want dat is waar zij met de jongerenhuiskamer voor gezorgd hebben.”

Ricky en Justin in de voetbalkooi

“Wow, ik heb genoeg foute voorbeelden gezien”, antwoordt Ricky Ristov. Net als zijn voetbalmaatje Justin Tichelaar is hij geboren en getogen in de Geuzenwijk. Ze waren vaste bezoekers van de jongerenhuiskamer en vinden het heel erg dat die nu dicht zit. Ze waren er elke dag. Ricky is ervan overtuigd dat nu de huiskamer dicht is, er jongens zijn die het verkeerde pad opgaan. “Kleine jochies, die vroeger Playstation speelden in de huiskamer gaan nu op straat dingen doen, die ze niet horen te doen. Zo gaat dat want we wonen nu eenmaal niet in de allernetste buurt. Laatst zag ik nog een jongen stenen gooien; hij heeft geen vrienden en kwam vroeger veel in de huiskamer.” Zelf was hij vroeger iedere dag enkele uren in de huiskamer. Hij speelde er veel Rummikub en Playstation, de jongerenhuiskamer hield iedereen van de straat, zegt hij. Justin snapt niet zo veel van de gemeente. “Ze willen zo graag dat wij het rechte pad opgaan. En dan pakken ze dit van ons af.”

“Ze willen zo graag dat wij het rechte pad op gaan. En dan pakken ze dit van ons af.”

“De jongerenhuiskamer was een groot succes en het is jammer dat die dicht zit.”

Henk Zandbergen

“Ik woon mijn hele leven al in de Betonbuurt, net als mijn familie. In de jaren tachtig en negentig zat de wijk vol junks. De buurt werd toen geteisterd door inbraken. Voor de Marokkaanse jongens was er helemaal niks in de wijk. De Hollanders hadden buurthuis Makosa maar daar voelden de Marokkanen zich niet welkom. De jongerenhuiskamer was een groot succes en het is jammer dat die dicht zit. Ik denk niet dat de problemen nu weer uit de hand gaan lopen. Het zijn nu heel andere tijden.”

Dierro Hagemans (15)

“Ik kwam al in de huiskamer toen ik 6 of 7 was, en ik kwam er nog steeds. Het was er gewoon gezellig met al die jongens uit de buurt. Ik heb ook huiswerkbegeleiding gehad, waar ik veel aan heb gehad. Jammer dat het nu dicht zit. Als ik de burgemeester tegenkom vraag ik of de huiskamer weer open mag.”

7. Professionals over de jongerenhuiskamer

Caroline Sarolea - Al Amal

Caroline Sarolea, was vanuit stichting Al Amal lange tijd contactpersoon voor de mannen achter de huiskamer. Zij regelde de contacten met externe partijen zoals de gemeente en het wijkbureau. Ook was zij degene die ervoor zorgde dat de jongens in beeld kwamen bij Youké, die in 2012 het pand in de Koppestokstraat betrok en hun de huiskamer in Makosa beschikbaar stelde.

“Het eerste waar ik bij Roela en Issa aan denk is hun enorme bevologenheid, daadkracht, humor en doorzettingsvermogen. Dat ze, ook bij gebrek aan medewerking van sommige instanties, toch altijd doorgegaan zijn, bewonder ik zeer aan hen. Zij bleven er altijd in geloven dat veel jongens uit de wijk goed terecht kunnen komen. Zijzelf zijn daar natuurlijk het lopende bewijs van. Ik geloof dat mensen als Roela en Issa van cruciaal belang zijn voor de veiligheid in de stad. Zij kennen de achtergronden van de jongens, de families waar ze vandaan komen, praten hun taal en weten door hun eigen verleden, precies wat ze moeten zeggen en doen tegen die jongens die op het verkeerde pad zijn gekomen. Dat is de cruciale combinatie die je moet hebben om deze jongens te bereiken en vervolgens aan je te binden. En dat doen ze ook nog eens op elk moment van de dag dat het nodig is. Ook 's avonds en in de weekenden. Dat de huiskamer nu dicht zit, is dan ook doodzonde. Maar we blijven zoeken naar een nieuwe geschikte ruimte. Deze zal er zeker weer komen. Linksom of rechtsom.”

*“Blijven zoeken naar
een nieuwe ruimte.”*

*“Voor veel jongeren is school-
uitval voorkomen omdat er
huiswerkbegeleiding was.”*

Rob Hartings

*Voormalig bestuurder van jeugdzorgorganisatie Youké
(voorheen Zandbergen)*

“Erg penny wise, pound foolish dat er geen manier is gevonden om de jongerenhuiskamer voort te zetten. De jongerenhuiskamer was zó bijzonder dat het in geen enkel kader paste. De jongerenhuiskamer was een schoolvoorbeeld van de nieuwe wind die ging waaien onder de WMO en heeft een zeer aanzienlijke bijdrage geleverd aan de veiligheid op straat. Het heeft voor veel jongeren schooluitval voorkomen omdat er huiswerkbegeleiding was. De politie kon er met jongeren praten in plaats van ze direct op te pakken. Dat voorkwam meer criminaliteit. Wij konden als jeugdzorg via de huiskamer een doelgroep bereiken, die we op geen andere manier konden bereiken. Daardoor zijn er zonder twijfel minder jongens in justitiële jeugdinrichtingen terecht gekomen. Ik denk dat we juist meer en meer van deze initiatieven nodig hebben. Heel mooi dat de broertjes dit hebben gerealiseerd. Zij verdienen een onderscheiding voor deze onwaarschijnlijke prestatie.”

*“De broers deden het voor
niks in hun eigen tijd en
dat maakt meer indruk.”*

Lenneke Berkhout

Voormalig gebiedsmanager Veiligheid Wijkbureau Noordwest

“Ik denk dat een van de redenen waarom de broers Ghoula en ook andere betrokkenen zo succesvol zijn, is dat de jongens uit de wijk bij jongerenwerkers het gevoel hebben dat die het doen omdat het toeval-
lig hun werk is. En dat ze binnen een paar jaar wat anders doen en hun
dan weer vergeten zijn. De broers deden het voor niks in hun eigen tijd
en dat maakt meer indruk. Wat ik geweldig vind is dat ze het zo lang
hebben volgehouden. Ze hebben op vier plekken gezeten en steeds met
minimale middelen keihard gewerkt om de ruimtes op te knappen en
in te richten. Bewonderenswaardig dat ze steeds weer de moed en het
enthousiasme hebben kunnen opbrengen. Als ik eraan terugdenk, denk
ik dat het heel bijzonder is dat de huiskamer zo lang heeft bestaan. Bij
heel veel van deze initiatieven zie je dat ze al na een paar jaar uit elkaar
spatten of een stille dood sterven.

Vanuit het wijkbureau hadden we de taak om bewonersinitiatieven te
ondersteunen. Maar tegelijkertijd was er de zorg dat het uit de hand zou
kunnen lopen. Daarom kwam het goed uit dat hun eerste twee ruimtes
in slooppanden zaten. We zaten ook met het probleem dat we de beste-
ding van het wijkbudget moeten verantwoorden en dan zou de huiska-
mer eigenlijk een stichting moeten worden. Maar als je dit soort initia-
tieven acuut de kop in wil drukken moet je daarmee beginnen. Ik ben er
trots op dat we het risico hebben willen nemen.”

*“Dat de huiskamer
werkte was
iedereen duidelijk.”*

Peter Gieling

Was onder meer districtschef politie Utrecht-Noord

“Echt ontzettend jammer dat de huiskamer dicht zit. De kans is groot dat over een half jaar of over een jaar de ellende terugkomt en dan ben je als overheid je krediet kwijt. Voor Issa en Roela, die nu op straat goed werk doen, wordt het moeilijk. Want zij worden aangekeken op het feit dat hun de huiskamer is afgepakt en dat gaat ten koste van hun krediet.

Dat de huiskamer werkte was iedereen duidelijk. Ik heb de gebroeders Ghoula met nog vier anderen ooit meegenomen naar een congres van de politie. In eerste instantie werkte de organisatie niet mee omdat ze geen criminelen wilden binnenlaten. Uiteindelijk mochten ze het toch. Aan het eind van de dag werden de mannen overladen met complimenten voor waar ze mee bezig waren.

Freek de Ridder

Vanaf 2007 wijkagent in onder meer de Geuzenwijk

“Dat de huiskamer dicht zit is eeuwig zonde. Ik had echt gehoopt dat ze zouden blijven. Ik vraag me af of het jongerenwerk nu dat gat moet vullen, of die het contact weten te vinden met de jongens. De manier waarop Roela werkt is uniek. Hij werkt met een doelgroep, Marokkaanse jongens in de leeftijd van 12 tot 20 jaar, die voor de politie en andere professionals heel moeilijk te bereiken zijn. Zij weten die groep als geen ander te bereiken. De gemeente zou kunnen zeggen, we nemen ze in dienst, of we gaan een project opzetten, waarbij zij de kar trekken, mogelijk zelfs stadsbreed. Ze zouden ook zelf een project kunnen opzetten maar dit zijn niet de jongens die beleidsstukken kunnen schrijven, die vaardigheid hebben ze niet.”

“Zij weten die groep als geen ander te bereiken.”

Kapper Ilias Habchi (24)

“Ik kwam minstens drie jaar in de huiskamer, tot ik 17 was. Ik kwam om het gezellige sfeertje met de mensen uit de buurt en vrienden. Voetballen in het gymzaaltje en biljarten. Voor de huiskamer was ik veel op straat en haalde we wel eens kattenkwaad uit, zoals belletje lellen.”

8. Sportmiddag in de buurt

Gemeente, politie, jongerenwerk en de jongerenhuiskamer organiseren gezamenlijk een sportmiddag voor de buurt.

Rachid, bij wie het allemaal begon:

“Je moet pareltjes in de wijk koesteren. Je kunt een wijk niet leefbaar maken door alleen maar professionals in te zetten. Je moet mensen die zich 100 procent vrijwillig in willen zetten een stevige plek geven in de wijk.”

De Jongerenhuiskamer Geuzenwijk was vanaf 2007 een bijzonder initiatief in de Geuzenwijk. Jongeren en later ook kinderen konden zich er op allerlei manieren vermaken. Maar ook voor huiswerkbegeleiding en advies of hulp bij problemen konden ze er terecht.

Sinds mei 2017 zit de huiskamer in het pand van het voormalige buurthuis Makosa dicht. Dit omdat jeugdhulpverleningsorganisatie Youké het pand heeft moeten afstoten en een uitgebreid onderzoek naar een ander onderkomen op dit moment nog niets heeft opgeleverd, tot spijt van velen.

In dit boekje vertellen initiatiefnemers, betrokkenen, buurtbewoners, professionals en anderen hun verhaal over de jongerenhuiskamer en de periode die daaraan vooraf ging.

De jongerenhuiskamer heeft rust, vertrouwen en veiligheid in de buurt gebracht. Veel kinderen en jongeren waren minder op straat. Ze werden begeleid door mannen aan wie ze zich konden optrekken, andere rolmodellen dan die van de straat. Daarmee heeft de jongerenhuiskamer ook betekenis gehad voor de toekomst van deze kinderen en jongeren van de Geuzenwijk.